

Korpusonomastinen tutkimus slanginimistä *Hesa* ja *Stadi* digitaalisissa diskursseissa

Terhi Ainiala & Jarmo H. Jantunen

Tiivistelmä

Artikkelissamme selvitämme Helsinkiä tarkoittavien slanginimien, *Hesan* ja *Stadin*, käyttöä uudentyypin aineiston ja menetelmän avulla. Aiemmissä näitä nimiä koskevissa tutkimuksissa lähtökohta on ollut kvalitatiivinen, mutta tässä tutkimuksessa lähdemme liikkeelle laajasta digitaalisesta aineistosta ja tilastollisista menetelmistä. Tutkimuksemme on uusi avaus nimistötutkimuksessa, ja nimitämme sitä korpusavusteiseksi nimistötutkimukseksi, lyhyemmin korpusonomastiikaksi.

Aineistomme on laaja Suomi24-keskustelufoorumista muodostettu ja Kielipankista saatava Suomi24-korpus, josta olemme hakeneet *Hesa*- ja *Stadi*-nimet. Tutkimus toteutetaan korpusavusteisena diskurssintutkimuksena. Molemmat nimet esiintyvät aineistossa yli 45 000 kertaa. Analyysimme alkaa tilastollisesta kollokaatioanalyysistä, minkä jälkeen kummankin nimen kollokaateista on valittu tarkasteltavaksi 200 merkitsevintä kollokaattia. Kollokaatit on ryhmitelty merkityksensä perusteella luokkiin, jotka muodostavat näiden sanojen kontekstista fraseologisin perustein havaittavan diskurssiprosodian.

Hesa- ja *Stadi*-nimet jakavat yhteisiä diskursseja, mutta niillä on myös omia diskurssejaan. *Hesaa* käytetään, kun Helsinkiä katsotaan ulkopuolelta ja se on esimerkiksi muuttamisen tai matkustamisen kohde; lisäksi *Hesasta* jatketaan matkaa muualle, mikä näkyy monina kaupunkia merkitsevinä kollokaatteina. Erilaisista paikoista ja kaupungeista sekä liikkumisesta ja matkustamisesta keskustelu onkin *Hesan* yhteydessä tavallista.

Stadi-nimi kuvastaa puolestaan syntyperäistä ja aitoa helsinkiläistä identiteettiä, mikä tukee aiempia havaintoja nimen käytöstä. *Stadia* käytetäänkin juuri silloin, kun puhutaan "meistä stadilaista" ja katsotaan kaupunkia ikään kuin sisältäpäin. "Stadilaisuutta" korostetaan myös slangisanojen käytöllä *Stadi*-nimen yhteydessä, ja toisinaan muulta tulleista käytetyt nimitykset ovat melko affektiivisia.

Menetelmämme nostaa esiin uutena piirteenä erityisesti sen, että matkustaminen ja liikkuminen on erityisesti *Hesaa* liittyvien diskurssien läpileikkaava teema. Myös *Stadiin* liittyy liikkuminen, mutta näkökulma on selvästi erilainen: liikkuminen tapahtuu pikemmin *Stadissa* kuin sitä kohti tai sieltä pois. Aiempaa tutkimusta tukevat havainnot, jotka liittyvät aidon helsinkiläisen identiteettiin korostamiseen *Stadi-* nimellä.

Asiasanat: nimistöntutkimus, paikannimet, korpustutkimus, diskurssiprosodia, korpusavusteinen diskurssintutkimus (CADS)

1. Johdanto

Tässä artikkelissa selvitämme Helsinkiä tarkoittavien slanginimien, *Hesan* ja *Stadin*, käyttöä uudentyyppisen aineiston ja menetelmän avulla. Kun aiemmissa näitä nimiä koskevissa tutkimuksissa lähtökohta on ollut kvalitatiivinen, teemme tässä avauksessamme ennen kaikkea kvantitatiivista tutkimusta aineistomme laaja Suomi24-keskustelukorpus.

Hesa ja *Stadi* ovat tunnetuimmat Helsinkiä tarkoittavat slanginimet. Niiden synty ajoittuu yli sadan vuoden taa, aikaan, jolloin Helsingin (eli *Stadin*) slangi sai alkunsa. Molempien käyttöön ja käyttämättömyyteen liittyy jaettuja käsityksiä ja normeja siitä, ketkä nimiä käyttävät. *Hesa* mielletään muualta Helsinkiin muuttaneiden ja muualla Suomessa asuvien käyttämäksi, kun taas *Stadia* pidetään syntyperäisten helsinkiläisten nimenä. Myös *Hesa* on alun perin ollut syntyperäisten helsinkiläisten omasta kotikaupungistaan käyttämä nimi, mutta toisen maailmansodan jälkeen se on leimautunut muualla asuvien sekä muualta Suomesta ja etenkin maalta tulleiden käyttämäksi. Samalla *Stadin* leima syntyperäisten ja "aitojen" helsinkiläisten käyttämänä nimenä on vahvistunut. *Stadi* on vanhastaan tarkoittanut paitsi Helsinkiä ja erityisesti sen keskikaupunkia myös kaupunkia yleisesti. (Paunonen & Paunonen 2000; Ainiala & Lappalainen 2010.)

Tässä artikkelissa tutkimmme slanginimien, *Hesan* ja *Stadin*, käytöllä tai käyttämättömyydellä ilmennetään usein identifioitumista tietynlaiseksi helsinkiläiseksi tai erottautumista tietynlaisesta helsinkiläisyydestä (Ainiala & Lappalainen 2017;

Ainiala & Lappalainen 2010). Molempia nimiä käytetään myös osana kaupallista ja institutionaalista nimitystä ja kieltä, mikä osoittaa paitsi itse nimien myös niihin kytkettyjen merkitysten tunnettuutta. Helsinkiläisten yritysten nimissä *Stadi* on *Hesaa* jonkin verran tavallisempi, ja kiinnostavaa on, että slangisanastoa yhdistetään vain *Stadin* sisältäviin nimiin (esim. *Stadin Bygga*; *bygga* 'rakennus, rakennustyömaa'). (Ainiala 2013.) Vaikuttaa siltä, että varsinkin *Stadin* käyttöala osana julkista kielenkäyttöä on viime aikoina kasvanut. *Stadin ammattiopisto* aloitti toimintansa vuonna 2013¹, ja Helsingin kaupungilla on lukuisia *Stadi*-nimien sisältäviä palveluja ja toimintoja (esim. *Stadin asunnot*, *Stadin ikäohjelma*)². Slangisanastoa on Helsingissä muutoinkin otettu käyttöön virallisessa ja kaupallisessa nimityksessä; edellisestä esimerkkejä ovat kaavanimet *Fredikanterassi* ja *Baana* sekä koulun nimi *Hertsikan ala-asteen koulu*³.

Hesan ja *Stadin* taustaa ja käyttöä on tutkittu kielen- ja varsinkin nimitystutkimuksen kentällä aiemminkin. Näissä sosiolingvistisiksi ja -onomastisiksi luonnehdittavissa tutkimuksissa aineistona on ollut pääosin haastatteluja, mutta myös kyselylomake- ja keskusteluaineistoja. (Ks. Ainiala & Lappalainen 2017; Ainiala & Lappalainen 2010.) Haastateltavat ja muut vastaajat ovat olleet helsinkiläisiä. Nimien kaupallista käyttöä on puolestaan tutkittu tarkastelemalla helsinkiläisten yritysten ja kaupungin palvelujen nimitystä (ks. Ainiala 2013).

Tässä artikkelissa yhdistämme korpus tutkimuksen ja nimitystutkimuksen lähtökohtia ja tavoitteita. Teemme tutkimusta, jota kutsumme *korpusavusteiseksi onomastiikaksi* eli lyhyemmin *korpusonomastiikaksi*. Korpusonomastiikalla tarkoitamme nimitystutkimuksen alaa, jossa aineistoina käytetään laajoja korpuksia, jossa analyysi perustuu korpus tutkimuksen menetelmiin (kuten sanalista-, konkordanssi- ja avainsana-analyysiin) ja jossa tarkastelun kohteena on nimien yleisyys, käyttö tekstikonteksteissa (esim. kollokaatiot ja muut fraseologiset leksikaalis-semanttis-

¹ https://fi.wikipedia.org/wiki/Stadin_ammattiopisto

² <https://www.hel.fi/kv/stadinasunnot-fi>, <https://www.hel.fi/stadinikaohjelma/fi>

³ <https://www.uuttahelsinki.fi/fi/uutiset/2014-08-20/pasilaan-fredikanterassi-ja-firdonkatu>, <https://yle.fi/uutiset/3-5270058>, <https://yle.fi/uutiset/3-7601089>

kieliopilliset suhteet ja tilannekontekstit, kuten tekstilajit) sekä alueellinen ja paikallinen variaatio. Menetelmällä pyrimme tuomaan uusia mahdollisuuksia nimistöntutkimukseen sekä rikastamaan korpustutkimuksen ja tässä tutkimuksessa myös diskurssianalyysin kenttiä: työemme kolmas kulmakivi on diskurssintutkimus, joka yhdistettynä sähköisiin aineistoihin purkaa jaettuja yhteiskunnassa vallitsevia merkityksiä lähtien liikkeelle kvantitatiivisesta analyysistä (tarkemmin luvussa 3). Tutkimuskysymyksemme on, millaisia ovat slanginimiin *Hesa* ja *Stadi* liittyvät diskurssiprosodiat Suomi24-keskustelupalstalla. Aineiston avulla selvitämme siis, millaista verkossa käytävä keskustelu eli digitaalinen kansalaiskeskustelu näistä sanoista on Suomen vilkkaimmalla keskustelupalstalla.

Artikkelimme jakautuu viiteen päälukuun. Seuraavassa luvussa esittelemme oman työemme kannalta relevanttia aiempaa tutkimusta. Keskitymme siinä tutkimuksiin, joissa on tarkasteltu nimiä (laajojen) digitaalisten aineistojen avulla. Kolmannessa luvussa esittelemme käyttämämme menetelmät ja aineiston. Neljäs luku sisältää analyysin tulokset, ja viidennessä luvussa pohdimme menetelmän antia eri näkökulmista ja tuomme esiin mahdollisia tulevia tutkimusaiheita.

2. Nimistöntutkimus ja digitaaliset aineistot

Nimistöä koskevassa tutkimuksessa varsinaisia tekstikorpuksia on käytetty suhteellisen harvakseltaan ja suomalaisen nimistön tutkimuksessa ei juuri ollenkaan. Sähköistä dataa on toki hyödynnetty, mutta hyvin yleistä on, että aineisto muodostuu erilaisista sähköiseen muotoon tallennetuista nimilistoista, joihin voidaan kohdistaa yksinkertaisia hakuja ja annotaatioita. Edellä mainitun kaltaisia nimilistoja on käytetty sekä henkilön- että paikannimien tutkimuksessa. Kaikkien suomalaisten viralliset henkilönnimet ovat olleet käytettävissä Väestörekisterikeskuksessa jo vuosikymmeniä, ja tämän aineiston avulla on tutkittu mm. nimien suosionvaihtelua ja eri nimien ja nimityyppien jakautumista (esim. Kiviniemi 1982; Kiviniemi 2006; Mikkonen & Paikkala 2000). Maamme kattavat paikannimikokoelmat tulivat puolestaan laajamittaisesti sähköisesti käytettäviksi vuoden 2017 lopussa, kun yli 2 miljoonaa paikannimitietoa sisältävä digitaalinen Nimiarkisto avautui (www.nimiarkisto.fi). Sen avulla voidaan tutkia esimerkiksi nimien ja nimielementtien esiintymistä ja levikkejä. Jo aiemmin oli käytettävissä Maanmittauslaitoksen noin

800 000 paikannimeä sisältävä Paikannimirekisteri. Tästä poimittua noin 58 000 järvennimen aineistoa on hyödyntänyt väitöstutkimuksessaan Leino (2017), joka on selvittänyt nimeämismalleja ja nimianalogioita käyttäen apunaan todennäköisyyslaskentaa ja tilastollista analyysiä sekä lingvistisenä näkökulmana konstruktion käsitettä. Vuonna 2019 avattiin tutkijoiden avuksi Nimisampo (www.nimisampo.fi), joka sisältää sekä Nimiarkiston että Paikannimirekisterin aineistot ja mahdollistaa monipuolisten hakujen ja esimerkiksi kartta-analyysien laatimisen (ks. Ikkala ym. 2018). Digitaalisella nimitiedon tallentamisella ja analyysillä on Suomessa siis jo suhteellisen pitkä perinne.

Tutkimustamme varten teimme laajan tietokantahaun aiemman tutkimuksen kartoittamiseksi, ja löysimme erilaisia nimilistoja, digiaineistoja tai varsinaisia tekstikorpuksia aineistonaan käyttäviä tutkimuksia kaikkiaan yli sata.⁴ Nimilistoihin kohdistuvan analyysin kohteena ovat olleet esimerkiksi nimien morfofonologiset piirteet, kuten henkilönnimien tavurakenne (Lappe 2002) tai morfologinen ja leksikaalinen analyysi (Pagan 1998), kuvailevien appositoiden ja henkilö- tai yritysnimien kombinaatiot (Bjorge 2003) tai paikannimiin sisältyvien topografisanojen analyysi (Nurminen 2012).

Myös internet on toiminut sähköisenä datana, koska se on tarjonnut suuren määrän aineistoa tutkittavaksi (erityisesti ennen tietosuojalakeja). Varsinainen suunnitelmallisesti koottu korpusaineisto internet ei kuitenkaan ole. Myös kielentutkijat ovat käyttäneet verkkoaineistoja, joista esimerkkejä ovat tutkimukset

⁴ Tiedonhankinta suoritettiin pääosin ProQuest-hakukoneen avulla, joka sisältää erilaisia tietokantoja. Niistä on valittu kielitieteen laajemmat tietokannat (MLA ja LLBA) sekä muut humanististen tieteiden tietokannat. Lisäksi on tehty kansainvälisten e-aineistojen haku Jyväskylän yliopiston JYKDOK:n avulla, joka tarjoaa muitakin aineistoja kuin ProQuest (esim. EBSCO:n tietokantoja). Haussa on käytetty myös opinnäytetöiden tietokannan Diva-portaalia sekä Europeana-portaalia, jonka avulla voi etsiä muitakin kuin englanninkielisiä aineistoja. Hakulause on laadittu kahdesta hakusanojen ryhmästä niin, että tulokseksi tulisi vain tutkimuksia, joiden abstraktista löytyy ainakin yksi sana kummastakin ryhmästä. Ensimmäinen ryhmä sisälsi onomastisia termejä (*onomastics, name studies, proper names, place names, personal names, proper nouns, namespace, onymic, name usage, name function*) ja toinen korpuslingvistisiä (*corpus, corpora, electronic data, data collection, collocation*). Kiitämme taitavia tutkimusavustajiamme, Markus Lakaniemeä ja Markéta Sovováta, suuresta avusta työssämme.

Taliban-nimen muodoista amerikkalaisissa ja brittiläisissä lehdissä (Ohlander & Bergh 2004) tai japanilaisten sukunimien eri kirjoitusjärjestelmien mukaisista asuista sosiaalisessa mediassa (Tanaka 2016). Lisäksi on tehty käyttäjänimiin kohdistuvaa tutkimusta, joissa aineistot ovat olleet tuhansien nimien laajuisia (esim. Hämäläinen 2016).

Kaunokirjallisuudessa esiintyvien nimien tutkimuksella on vankka sijansa onomastiikassa, ja tälläkin alalla on käytetty hyväksi sähköisiä aineistoja. Aineistot muodostuvat silloin tyypillisesti itse kootuista teosten digitaalisista versioista, joista on poimittu nimiä. On esimerkiksi verrattu erikielisissä romaaneissa esiintyvien nimien käyttöä ja funktioita toisiinsa (Dalen-Oskam 2013) tai kirjan erikielisissä käännöksissä esiintyviä nimiä (Tuñón 2013).

Varsinaisia tekstikorpuksia on käytetty vain vähän. Fraseologian alalla on selvitetty esimerkiksi preposition valintaa yhdistysten nimissä (*Society of* vai *Society for*) The Bank of English -korpuksessa (Sinclair 2004). Noin sadan miljoonan sanan British National Corpus on puolestaan toiminut aineistona useammassa tutkimuksessa. On selvitetty esimerkiksi henkilön- ja paikannimien esiintymistä erilaisissa fraseologisissa yksiköissä ja niiden esiintymistä eri kielirekistereissä (Pierini 2008) tai määräisen artikkelin esiintymistä henkilönnimifraaseissa (Tse 2004). Norjalaista, noin 150 miljoonan sanan, sanomalehtikorpusta on hyödynnetty tutkimuksessa, jonka kohteena on ollut nimien *Maastricht* ja *Schengen* esiintyminen sekä metonymyminen käyttö (Halverson & Engene 2010). *America*-nimen käyttöä ja kollokaatteja liettalaisessa sanomalehtikorpuksessa on puolestaan selvittänyt Vaičenonienė (2001), mutta analysoitavana on 11 000 nimen osumasta vain 600 ensiksi mainittua tapausta. Nimien *Arab* ja *Saudi Arabia* käyttökonteksteja liettalaisessa sanomalehtikorpuksessa selvittävä tutkimus hyödyntää semanttisia preferenssejä ja kollokaatteja (Kamandulytė 2006), ja analysoitavana on yli 3500 esiintymää. Varsinaista korpusonomastista tutkimusta on vielä kaikkiaan siis erittäin vähän, sillä emme löytäneet kymmentäkään varsinaisesti korpukseseen tai tilastollisiin menetelmiin pohjautuvaa tutkimusta. Korpusonomastiikka-käsitettä niissä ei myöskään tuoda esiin.

3. Menetelmä ja aineistot

Tutkimus on tehty korpusavusteisen diskurssintutkimuksen (*corpus-assisted discourse studies*, CADS) menetelmin. Siinä lähtökohtana ovat laajat tekstiaineistot, joiden avulla kerätään tutkittavasta ilmiöstä aluksi määrällistä tietoa ja tutkimuksen edetessä analyysia syvennetään laadulliseen suuntaan. Usein analyysin alkupisteenä toimivat esimerkiksi sanalistat ja kollokaatio- tai avainsana-analyysit. CADS yhdistää siten korpusanalyysin kvantitatiivisen ulottuvuuden diskurssintutkimuksen laadullisiin menetelmiin. Lisäksi menetelmä hyödyntää molemmille menetelmille tyypillistä nojautumista todellisiin kieliaineistoihin ja ilmiöiden toistuvuuteen. (Ks. Baker 2006; Jantunen 2018.) Menetelmän etuna on muun muassa analyysin perustuminen laajaan tekstimassaan. Tyypillistä on myös, että analyysin kehyksenä on usein fraseologinen kielikäsite, jonka mukaan kielenkäyttö perustuu säännönmukaisten ja toistuvien rakenteiden tuottamiseen sen sijaan, että kommunikaatio olisi uniikkia. Tuottamista ohjaavat kielenkäyttäjien jakamien monisanoisten fraseologisten yksiköiden muistinvaraiset assosiaatiot. (Menetelmästä tarkemmin Partington ym. 2013; Jantunen 2018; kielikäsitteestä mm. Hoey 2005; Pace-Sigge & Patterson 2017.)

Tämä tutkimus on tuotettu kollokaatioanalyysin avulla. Kollokaatiot ovat kahden (tai useamman) sanan muodostamia kiinteitä leksikaalisia syntagmaattisia myötäesiintymiä, jotka ovat toistuvia ja todennettu usein tilastollisin menetelmin. (Ks. mm. Sinclair 1991, Jantunen 2004: 15–21, Jantunen 2009.)

Kollokaatioanalyysissämme on käytetty tilastollisena menetelmänä Mutual Information -testiä, joka korostaa tutkittavan ilmauksen ja kontekstin myötäesiintymän todennäköisyyttä ja tuottaa listauksen pikemminkin merkitsevistä sisältösanoista kuin kieliopillista sanoista (ks. Barnbrook 1996: 95–99). Havaintoyksikön ja mahdollisen kollokaatin tarkasteluvälinä on neljä sanaa havaintoyksikön molemmin puoli (4L–4R), ja kollokaatiksi laskettavan sanan vähimmäisfrekvenssi on 30, mikä osittain poissulkee sen, että kollokaatti on peräisin verkkokeskustelulle tavallisista toisteisista keskusteluvuoroista. Analyysi on tehty Wordsmith Tools -ohjelmalla (Scott 2015) lemmatisoidusta aineistosta (ks. kuva 1). Tarkasteluun otettiin mukaan 200 tilastollisesti merkitsevintä kollokaattia, mutta koska automaattinen lemmatisointi ei ollut tunnistanut tiettyjä listalle generoituneita sanamuotoja saman sanan muodoiksi vaan laskenut ne eri lemmoiksi (esim. *Tampere*, *Tampereelta*, *Tampereelle*),

poistettiin listasta ylimääräiset taivutusmuodot ja tilalle otettiin kollokaatteja 200. kollokaatin rajapyykin jälkeen, niin että 200 lemmakollokaattia täyttyi. Jotta analyysissa on päästy kiinni *Hesaa* ja *Stadiin* liittyviin diskursseihin, on kollokaatit luokiteltu merkityksensä perusteella aineistolähtöisesti merkitysryhmiin. Nämä ovat niin sanottuja diskurssiprosodioita eli ilmausten ominaisuuksia esiintyä tietyissä diskursiivisissa konteksteissa (ks. mm. Stubbs 2001: 65–66; Jantunen 2018: 29).

Aineistonamme on Suomi24-keskustelufoorumien teksteistä koottu Suomi24-korpus (Aller Media Oy 2014), jossa on verkkokeskusteluja eli niin sanottua kansalaiskeskustelua vuosilta 2001–2016. Korpus on koottu Kansakunnan mielenliikkeet -hankkeessa (Lagus ym. 2016), ja se on saatavissa Kielipankista. Aineistossa on runsaasti aihealueita, kuten harrastukset, nuoret, suhteet ja talous, ja sen koko on noin 2,6 miljardia sanetta (Meta-Share 2016). Aineistohaut tehtiin Korp-käyttöliittymän avulla, ks. kuva 1), ja esiintymät kappalekonteksteineen siirrettiin Exceliin, missä aineistosta poistettiin Excelin automaattisella duplikaattien poistolla identtisinä toistuvat esiintymät. Näin saatiin tarkasteluun noin 49 000 *Hesa*- ja noin 48 000 *Stadi*-esiintymää ja noin 3,3 miljoonan saneen tutkimusaineisto.

melu asvaltti joka löytyä vaikka	<i>stadi</i> muutama kohta kehä ykkönen , ja
itkeä pois , ei tukkia toistuvasti	<i>stadi</i> takaa tulevaa liikenne tai yritti
ja päivä se soittaa että tulla mä	<i>stadi</i> kahvi . ei mennä . kysellä sitten
nä h***a yksin vaan . loppukesästä	<i>stadi</i> ku tulla sinne päin kun stadi mu
sästä stadi ku tulla sinne päin kun	<i>stadi</i> muuttua hesaksi olla jo vittu k
sieltä lande olla itkeä , tulla	<i>stadi</i> kattomaa mikä olla oikeesti meir
olla ässävika (esiintyä etenkin	<i>stadi</i>) niin että ässä kuulua kilometri
tua korva au au Tiina taitaa olla	<i>stadi</i> . jäädä sinne vaan eläkä poistua
aho istua stoben ääri sikakarsina	<i>stadi</i> katuvarsi . asua 2 v. keskisuom
en kun päästä takaisin merellinen	<i>stadi</i> joka kaikki olla avara ! rakasta

Kuva 1. Kuvakaappaus Korp-käyttöliittymän tuottamasta *Stadi*-sanankondanssista.

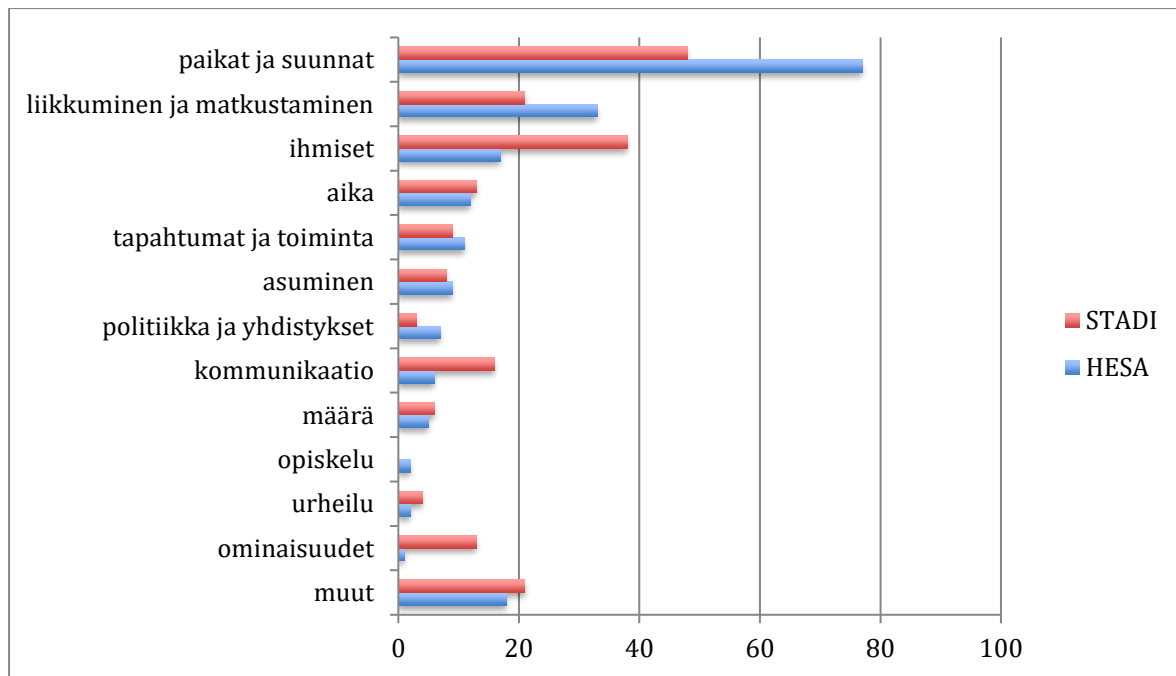
4. Tulokset

Diskurssiprosodioiden selvittämiseksi *Hesaa* ja *Stadin* 200 merkitsevintä kollokaattia on ryhmitelty merkityksensä pohjalta aineistoperustaisesti merkitysryhmiin. Aineistosta on pyritty löytämään kontekstissa aktualisoituva yleinen merkitys;

kollokaateilla on luonnollisesti useita merkityksiä, mutta ryhmittely on tehty aineistossa tavallisen merkityksen perusteella. Mikäli tavallista merkitystä ei ole pystytty selvästi päättämään, on kollokaatti ryhmitelty luokkaan muut, kuten on tehty myös kollokaateille, jotka eivät muodosta selvästi jotakin ryhmää. Kuviossa 1 on lueteltu aineistosta erottuvat merkitysryhmät. Kolme suurinta ryhmää ovat: 1) Paikat ja suunnat, kuten kaupungit, kaupunginosat, rakennukset ja tilat sekä kollokaatit, jotka eivät määritä tarkasti jotain tiettyä paikkaa tai tilaa vaan pikemminkin sijaintia tai suuntaa. Tähän ryhmään kuuluvia kollokaatteja ovat esimerkiksi ESPOO, AMMATTIOPISTO, BAARI, SEUTU, EDUSTA ja TÄÄLLÄ⁵. 2) Liikkuminen ja matkustaminen, johon kuuluvat erilaiset liikkumista, liikettä, liikennettä ja matkustamista merkitsevät kollokaatit, kuten LÄHTEÄ, RUUHKA, DÖSÄ ja RISTEILY. 3) Ihmiset, johon lukeutuvat muun muassa monet ihmistä ja henkilö tarkoittavat (slangi)sanat ja halventavat nimitykset sekä jotkin ammattinimikkeet ja jopa muutamat nimetkin. Tällaisia ovat esimerkiksi SINKKU, SOMALI, HOMO, HEINÄHATTU ja MIKA.

Aikaa (EILEN, VIIKONLOPPU), tapahtumia, juhlia ja toimintaa (BAILATA, KONSERTTI, MIELENOSOITUS), asumista (ASUSTAA, KÄMPPÄ, YKSIÖ), politiikkaa ja yhdistyksiä (KEPU, RY, VIHREÄ) sekä kommunikaatiota (KIITTÄÄ, VÄÄNTÄÄ, TERVE) merkitseviä kollokaatteja on vähemmän kuin kolmeen yleisimpään ryhmään lukeutuvia sanoja. Määrää (ENITEN, SNADI), urheilua (JOKERI, JOUKKUE) ja opiskelua (OPISKELLA, VALMISTUA) merkitseviä kollokaatteja on vain muutama. Ominaisuutta merkitseviä kollokaatteja on *Hesa*-nimen yhteydessä erityisen vähän, mutta *Stadi*-nimen kontekstissa huomattavasti enemmän (esim. AITO, GIMIS, YKKÖNEN). Jotkin kollokaattiryhmistä ovatkin tyypillisiä pikemmin toiselle slanginimelle: *Hesalle* ovat tyypillisempiä erityisesti merkitysryhmät paikat ja suunnat sekä liikkuminen ja matkustaminen, *Stadi* puolestaan tuntuu preferoivan kollokaatteja, jotka merkitsevät ihmistä, kommunikaatiota ja ominaisuutta. Seuraavaksi käsittelemme näitä kollokaattiryhmiä yksityiskohtaisemmin, ja tarkastelemme aluksi molemmilla suunnilleen yhtä taajaan esiintyviä diskursseja, minkä jälkeen fokusoimme viiteen *Hesaa* ja *Stadia* erottavaan ryhmään.

⁵ Kollokaatit on merkitty kapiteelein, ja merkintä tarkoittaa lemmaa eli sanat edustavat kaikkia taivutusmuotoja.

Kuvio 1. Hesan ja Stadin kollokaatit merkitysryhmittäin.

4.1. Stadin ja Hesan yhteiset diskurssit

Slanginimien *Hesa* ja *Stadi* tilastollisesti merkitsevät kollokaatit jakautuvat siis siten, että osa merkitysryhmistä on selvästi yhteisiä ja tietyt merkitysryhmät ovat tyypillisempiä vain toiselle nimelle. Diskurssiprosodiat, joissa ei ole kovin selvää kvantitatiivista eroa, ovat aika, tapahtumat ja toiminta, asuminen, politiikka ja yhdistykset, urheilu, opiskelu ja määrä. Näitä prosodioita edustavia kollokaatteja on prosodioittain ja slanginimittäin 0–13, ja kollokaattien määrissä prosodioittain on eroja vain muutaman kollokaatin verran. Vaikka määrälliset erot ovat pieniä, joitakin laadullisia eroja slanginimien kollokaateissa on silti näissäkin diskurssiprosodioissa. Ensinnäkin molempia slanginimiä yhdistävät aika-diskurssiprosodian kollokaatit, kuten EILEN, HUOMENNA, LAUANTAI, TÄNÄÄN, VIIKONLOPPU, YÖ (esimerkit 1–2), mutta viikonloppuun sijoittuvia viikonpäiviä (PERJANTAI, SUNNUNTAI) on enemmän *Hesan* kollokaattilistalla. *Stadi* puolestaan esiintyy kollokaattien ENÄÄ, JÄLLEEN, NYKYÄÄN ja NYKYISIN kanssa. Nämä kertovat ainakin osittain siitä, että *Stadista* ja erityisesti *Hesasta* puhutaan viikonloppuun sijoittuvien tapahtumien tai toimintojen yhteydessä (esimerkit 1, 3; ks. myös 11); lisäksi moni keskustelee myös siitä, että *Stadi* on muuttunut eikä ole enää samanlainen kuin ennen (esimerkit 4–5).

- 1) Vantaalla on lava "Pavi" mihin muistaakseni on kuljetuskin *hesasta viikonloppuisin*.
- 2) **tänään** oli *stadissakin* enää 2 astetta ihan meren rannallakaan
- 3) Esim viime **perjantaina** Pekingin lento lähti *Hesasta* tunnin myöhässä kun odoteltiin Köpiksestä saapuvia matkustajia.
- 4) vittu pelkään kulkee *stadis* **nykyään** ku juopot kuseskelee oksentelee sit ne kyselee onks sul huumeita –
- 5) koska mamutus on edennyt niin pitkälle, että lukutaitoisia ei **enää** juuri *stadin* reuna-alueilla asu.

Toinen selvästi yhteinen diskurssi on tapahtumat, juhlat ja toiminta, mutta kollokaatit osoittautuvat kuitenkin melko erilaisiksi, sillä yhteisiä kollokaatteja ovat vain KEIKKA, VAPPU ja JUHLIA. *Hesaan* liittyvät kollokaatit ovat KISA, KONSERTTI, KONVENTTI, MESSU, MIELENOSOITUS ja NÄYTTELY sekä verbikollokaatit JÄRJESTÄÄ, JÄRKÄTÄ ja JUHLIA. *Stadin* kontekstista löytyvät sen sijaan BILEET, JOULU, JUHANNUS ja verbikollokaatit BAILATA, BILETTÄÄ ja DOKATA. Näyttäisi olevan niin, että *Hesan* yhteydessä keskustellaan enemmän erilaisista yleisötapahtumista, kuten eri alojen messuista, konserteista ja näyttelyistä, ja tapahtumien järjestämisestä (esimerkit 6–8). *Stadi* puolestaan liittyy juhlimiseen, joko erilaisten pyhien viettoon tai sitten "bailaamiseen" (esimerkit 8–11). Huomattavaa on myös, että *Stadin* kohdalla kollokaatit ovat toisinaan slangisanoiksi luonnehdittavia ilmauksia, kuten esimerkeistä 9 ja 11 nähdään.

- 6) Oon ainakin menossa niitten **konserttiin**, *hesaan*, joka on muuten ihan kohta!!!!
- 7) X-Trailiin en ole sen enempää tutustunut mitä nyt *hesan* **messuilla** kävin istumassa, eikä oikein sytyttänyt.
- 8) Meikäläiset potki palloa viime kesänä ainakin Palis-cupissa ja Käpylä-cupissa. Kummatkin siis **järkätään** *Hesassa*, Käpylän kentillä.
- 9) nyt mä lähen tonne *stadiin* **bailaamaan** poikaystävän ja sen kamujen kaa.
- 10) *Stadissa* on varmaan kiinni **jouluna** myös museot.

- 11) Noh, pöllähdä perjantaina Espalle niin seillä näet puolet *Stadin* teineistä **dokaamassa**.

Kolmas yhteinen ja vielä suhteellisen taajaankin käyty diskurssi on asumiseen liittyvä keskustelu. Yhteisiä kollokaatteja ovat ASUA, ASUSTELLA, MUUTTAA ja YKSIÖ. Vain *Hesan* yhteydessä esiintyviä ovat ASUNNOTON, ASUSTAA, KAKSIO, KOTOISIN ja MUUTTO, *Stadin* vuorostaan ASUNTO, KÄMPPIÄ, VUOKRA-ASUNTO ja VUOKRAKÄMPPIÄ. Vaikka muuttamista koskeva keskustelu on toisinaan toteavaa ja neutraalia, kuten esimerkissä 12, liitetään siihen usein affektiivisiä näkemyksiä joko Helsinkiin muuttamisen puolesta tai sitä vastaan, kuten esimerkeissä 13–15. Jälkimmäisessä tapauksessa *Hesa* ja *Stadi* voivat näyttäytyä esimerkiksi kalliina tai paljon kesätapahtumia tarjoavana asuinpaikkana (esimerkit 13 ja 15). Lisäksi keskustellaan muuttamisesta pääkaupunkiseudulta pois, kuten esimerkissä 16.

- 12) Juu... mun yks serkku **muutti** jo 15 vuotiaana *hesaan*.
- 13) Sellaista päivää ei tule koskaan näkymää, että **muuttaisin** *hesan* kalliiseen ja stressautuneeseen ihmismassaan.
- 14) En määkään tästä *stadista* tykkää, **muuttasin** heti maalle, jos vain saisin ILMASEN kämpän tän tilalle...
- 15) eikä muualla maassa ole juuri mitään tarjottavana kuin ehkä näin kesällä. **Muutan** heti *stadiin* tai pk-seudulle kunhan kykenen.
- 16) Asuin mäkin *Hesassa*, ennen **muuttoa** pois ja ei siellä mitään ihmeellistä ollut.

Pääkaupunkiseudun asuntotilanne keskusteluttaa myös, ja erityisesti *Stadin* yhteydessä puhutaan vuokra-asumisesta ja sen kalleudesta (esimerkit 17–18). Lisäksi keskusteluissa nousee esiin asunnon löytämisen edellytykset (esimerkki 19), toisinaan myös vuokra-asumiseen liitetty rauhattomuus (esimerkki 20).

- 17) Jos ei arpaonni suosi niin asuntoa pitää yrittää saada muualta, vaikkapa Vantaan puolelta. Siellä on suhteessa enemmän **vuokra-asuntoja** kuin *Stadissa*.
- 18) *Stadin* **kämppien** vuokrat ovat vielä tällä hetkellä alemmat kuin ASO-vastikkeet, mutta tässäkin näyttäisi olevan muutosta tulossa. Sillä uusien *Stadin* **vuokrakämppien** vuokrataso esim. Puksussa ja Viikinmäessä on yllättävän korkea.

19) Kyllä *stadista kämppiä* löytyy, jos on töissä ja luottotiedot ok.

20) Osa asujista on ihan ok mutta toiset on kuin kunnon *stadin kämpissä* asujia. Rikotaan pihastutuksia, möykätään rapuissa, tapellaan öisin ja toimitaan pihapoliiseina.

Edellä siis huomattiin, että vaikka kvantitatiivisin perustein näyttää siltä, että slanginimiä yhdistävät jotkin diskurssit, lähempi laadullinen analyysi paljastaa, että diskurssit saattavat kuitenkin poiketa toisistaan. *Stadi* ja *Hesa* saavat yhteisissäkin diskursseissa hieman eri painotuksia.

4.2. *Stadia* ja *Hesaa* erottavat diskurssit

Seuraavaksi käsittelemme diskursseja, jotka ovat tyypillisempiä toiselle tarkasteltavista nimistä. Taulukossa 1 on lueteltu paikkaa ja suuntaa merkitsevät kollokaatit; liikkumista ja matkustamista merkitsevät kollokaatit ovat taulukossa 2. Nämä diskurssiprosodiat ovat tyypillisempiä *Hesalle*: etenkin paikka ja suunta - diskurssiprosodiaa edustavia kollokaatteja on *Hesalla* selvästi enemmän (77) kuin *Stadilla* (48). Myös liikkumista ja matkustamista merkitseviä kollokaatteja on *Hesalla* enemmän (33) kuin *Stadilla* (21). Kvantitatiivisten erojen lisäksi kollokointi poikkeaa jälleen myös kvalitatiivisesti.

Taulukko 1. Diskurssiprosodia paikat ja suunnat.

<i>Hesa</i>	<i>Stadi</i>
<i>Kaupungit:</i> ESPOO, HÄMEENLINNA, JYVÄSKYLÄ, KOTKA, KOUVOLA, LAHTI, OULU, PORVOO, ROVANIEMI, STADI, TAMPERE, TURKU, VANTAA; PIETARI, TALLINNA, TUKHOLMA; METROPOLI, PIKKUKAUPUNKI <i>Kaupunginosa-alueet ja keskukset:</i> ITÄKESKUS, KALLIO, KAMPPI, VUOSAARI; KESKUSTA, <i>Maakunnat:</i> LAPPI	<i>Kaupungit:</i> HESA, VANTAA; METROPOLI <i>Kaupungin osa-alueet ja keskukset:</i> CITY, KANTAKAUPUNKI KESKUSTA, YDIN, YDINKESKUSTA <i>Maakunnat:</i> SAVO

<p>Kaupat: AKATEEMINEN, LIIKE, MYYMÄLÄ</p> <p>Rakennukset ja tilat: ASEMA, ASEMATUNNELI, JÄÄHALLI, KIRJASTO, KONTTORI, MUSEO, PÄÄKONTTORI, RAUTATIEASEMA, YLIOPISTO, YO</p> <p>Ravintolat: BAARI, HOMOBAARI, KASINO, KUPPILA, RAVINTOLA</p> <p>Epämääräiset paikat: ALUE, KULMA, LÄHISTÖ, NURKKA, SEUTU, YMPÄRISTÖ</p> <p>Sijainnit ja suunnat: EDUSTA, KAUKANA, LIEPEILLÄ, LUONA, PUOLESSA, PÄÄSSÄ, SIJAITA, ULKOPUOLELLA; ITÄ, LÄNSI, POHJOINEN; ASTI, KOHTI, PITKIN, PÄIN, SAAKKA, SUUNTA, TAKAS; LÄHELLÄ, MISSÄ, MUUALLA, SIELLÄ, TÄÄLLÄ, TUOLLA</p> <p>Muut paikat: LÄHIÖ, PUISTO, SLUMMI, TORI, TUPPUKYLÄ</p>	<p>Kaupat: LIIKE</p> <p>Rakennukset ja tilat: AMMATTIOPISTO, JÄÄHALLI, MOSKEIJA, RAUTATIEASEMA, SALI, STEISSI</p> <p>Ravintolat: BAARI, CHILI, KEBAB, KAPAKKA, KUPPILA, RAFLA, RAVINTOLA, TÄHTI, YÖKERHO</p> <p>Epämääräiset paikat: KULMA, MESTA, SEUTU</p> <p>Sijainnit ja suunnat: EDUSTA, KAUKANA, KESKELLÄ, LÄHEMPI, PÄÄSSÄ, PERÄSSÄ, SIJAITA, ULKOPUOLELLA; KOHTI, PITKIN, PÄIN, TAKAS, YMPÄRI; LÄHELLÄ, SIELLÄ, TÄÄLLÄ; LIITTÄÄ</p> <p>Muut paikat: LÄHIÖ, SLUMMI, TUPPUKYLÄ</p>
---	---

Paikkoja ja suuntia merkitsevät kollokaatit voidaan ryhmitellä edelleen pienempiin ryhmiin taulukon 1 tavoin. Diskurssiprosodiaan lukeutuvat kaupungit, kaupungin osa-alueet ja keskukset sekä maakunnat; kaupat, ravintolat sekä rakennukset ja tilat; paikat, jotka eivät ole tarkkarajaisia sekä sijaintia ja suuntaa ilmaisevat adverbis ja adpositiot. Lisäksi luokittelun ulkopuolelle jää muutamia muita paikkoja (muut paikat).

Ensimmäisestä eli kaupunkien ja muiden alueiden ryhmästä on pantava merkille kaupunkien suuri määrä *Hesasta* keskusteltaessa; *Stadilla* tähän ryhmään kuuluvia kollokaatteja on 200:n joukossa vain kolme. *Hesan* kaupunkikollokaatit ovat pääasiassa suomalaisia kaupunkeja, mutta mukaan mahtuvat myös PIETARI, TALLINNA ja TUKHOLMA sekä PIKKUKAUPUNKI, Helsinkiä tarkoittava STADI sekä molemmille yhteinen METROPOLI. Slanginimiä *Hesa* ja *Stadi* erottaa erityisen selvästi

siis se, että *Hesa* esiintyy tyypillisesti kontekstissa, jossa keskustellaan myös muista kaupungeista. Kaupungit mainitaan usein silloin, kun aiheena on matkailu. *Hesa* nähdään pisteenä, josta matkustetaan (muualta Suomesta) kauemmaksi ympäri maailmaa, kuten esimerkeissä 21–24. Helsinki on matkustusliikenteen solmukohta Suomessa, ja *Hesa*-nimen motivoi yleensä se, että kirjoittajat ovat Helsingin ulkopuolella asuvia ja sinne matkustavia.

- 21) Tarkoitin, että piipahtelin minäkin **Tallinnassa**, kun *Hesassa* asuin.
- 22) Mistä tiedät matkustatko esim. Venäjälle tai kauemmas, päiväristeily **Pietariin** *Hesasta* alle 50.
- 23) Olen 18 kertaa lentänyt Kanarian saarille, nyt maanantaina on 19. kerta, eikä koskaan ole tarvinnut tehdä välilaskua. Aurinlomatkoilla 14 kertaa Suomesta *Hesasta* ja ruotsalaisilla koneilla **Tukholmasta** 4 kertaa.
- 24) pikakommentit: jollet ota valmismatkaa... niin ota halpalento *hesaan* ja sieltä laivalla yli **tallinnaan** ja bussijaamasta pärsuun „maksaa noin kympin. majoituksen saat netistä [www booking comista](http://www.booking.com)

Kaupunginosiin ja keskuksiin liittövä keskustelu eroaa nimien välillä lähinnä laadullisesti. *Hesan* diskursseihin sisältyy KESKUSTAN ja KAMPIN lisäksi itäisistä kaupunginosista käytävä keskustelu, kuten esimerkeissä 25 ja 26. Myös kantakaupungin läheisistä alueista, kuten *Kalliosta*, keskustellaan (27). Keskustelija saattaa katsoa Helsinkiä sen ulkopuolelta, kuten esimerkissä (25). Esimerkissä 27 keskustelija sen sijaan tuo esiin, että hän ei enää asu kommentointinsa kohteena olevassa Kalliossa. Ei kuitenkaan voida päätellä, asuuko keskustelija yhä Helsingissä.

- 25) Kaipaisin Kouvolaan sellaista halpis pihviravintolaa, kuten esim. **Itäkeskuksessa** *Hesassa* on tarjolla kakkoskerroksessa.
- 26) Kunnon mamughetto pitäisi saada *hesaankin*,olisiko **Vuosaari** osava paikka.Eli siis tällainen toinen Rosengård,missä palomiehetkin tarvitsevat poliisin suojelusta mennessään paikalle.
- 27) **Kallio** on *hesan* slummi, narkomaanit ja pakolaiskeskukset sijaitsevat kalliossa, hesan väkivaltatilastojen kärjessä, en muuttaisii alueelle enää, ennen siellä asuin, mutta väkivalta ja huumeongelmat pahentuneet vain, ilmarkos siellä asuu vain vuokralaisia.

Stadista keskusteltaessa tarkastelukohde on aivan toinen kuin *Hesalla*. Keskusteluun nousee usein Helsingin ydinkeskusta ja kantakaupunki. *Stadi*-nimellä voidaan viitata joko Helsinkiin tai ennen kaikkea sen keskusta (Ainiala & Lappalainen 2010, 76). Esimerkissä 28 näkyy jälkimmäinen viittauskohde, ja *Stadin* eli keskustan vastapariksi nousee siinä *Itis*, jolla viitataan todennäköisesti Itäkeskuksessa sijaitsevaan kauppakeskus Itikseen. Paljon keskustellaan myös siitä, voidaanko Helsinkiä pitää todellisena suurkaupunkina, *citynä* (esimerkit 29–30). *Stadin ydin* ja *ydinkeskusta* ovat esillä keskusteltaessa palveluista ja asumisen hintatasosta (esimerkit 31–32).

28) Ketuttaa et oli ihan hukkareissu lähtee *stadiin*, ja vielä JULKISILLA, ois kannattunu vaan lähtee omal autolla suoraan **itixeen**.

29) *Stadi* on Suomen ainoa oikea **City**.

30) Minä sanon teille että Suomen todelliset juntit ovat *Stadista*. Luulevat asuvansa isossakin **cityssä**.

31) Hyvällä lounasravintolallakin olis tilaus *Stadin ydinkeskustassa*.

32) Kannattaa huomioida että kolmiot ovat *Stadin ytimessäkin* halventuneet 7-8% vuodessa.

Tästä diskurssiprosodiasta nostamme esiin vielä rakennukset ja tilat, ravintolat sekä sijainnit ja suunnat, joista muun muassa ilmansuunnat erottavat nimet toisistaan. JÄÄHALLI ja RAUTATIEASEMA ovat yhteisiä kollokaatteja. Helsingin rautatieasema näyttää olevan muutenkin merkittävä keskustelunaihe, mutta sitä tarkoittavat kollokaatit ovat hieman erilaisia: *Hesan* yhteydessä puhutaan pikemmin ASEMASTA ja ASEMATUNNELISTA, kun taas STEISSI on *Stadin* kanssa kollokoiva slangisana. *Steissi* on Helsingin slangissa yleisesti tunnettu, rautatie- tai linja-autoasemaa tai erityisesti Helsingin rautatieasemaa tarkoittava, slangisana, joka on ollut käytössä 1950-luvulta alkaen (Paunonen & Paunonen 2000). ASEMA liittyy luonnollisesti matkustamisesta keskusteluun, mutta myös rautatieaseman levottomuus ja muista maista tulleiden määrä nousevat esiin (esimerkit 33–34).

33) Mitä te aiotte tehdä , että kesällä *Hesaan* uskaltaa tulla ja **asemalla** liikkua junniin tai niitä vaihtaa?

34) Aika paljon näkyy *stadissakin steissillä* notkuvan päivällä (työaikaa!!)

monikulttuurin edustajia.

Hesan kanssa kollokoivat lisäksi julkiset laitokset, kuten KIRJASTO ja MUSEO, yritysten ja pankkien KONTTORI ja PÄÄKONTTORI, joista viimeksi mainituista keskustelijoita huolettaa esimerkiksi yritysten päätösvallan ja verotulojen keskittyminen Helsinkiin tai pankkien konttorien sulkemispaineet (esimerkit 35–36). YO ja YLIOPISTO liittyvät muun muassa keskusteluun Helsingin yliopiston opintotarjonnasta ja opiskelumahdollisuuksista sekä vertailuun muiden yliopistojen kanssa (esimerkit 37–38). *Stadin* ja AMMATTIOPISTO-sanan kollokointi selittyy pitkältä oppilaitoksen nimellä *Stadin ammattiopisto*. MOSKEIJA liittyy pitkälti maahanmuuttokeskusteluun, ja vaikka moskeijaa saatetaankin pitää ongelmallisena, toivotetaan se toisinaan myös (joskus ehkä ironisestikin) tervetulleeksi, kuten esimerkissä 39. SALI puolestaan kytkeytyy kuntosaliharjoitteluun ja salien kommentoitiin.

- 35) Otetaan maakuntien luonnonvaroja ryöstäneet ja niillä rikastuneet **pääkonttorit** pois *Hesasta* ja viedään ne maakuntiin eli sinne missä oikeat kansantaloudelle välttämättömän tärkeät varatkin ovat..
- 36) Itäkylä, karvala ja *hesan* **konttorit** lopetettava ja **pääkonttorin** pankijohtaja vaihtoon kuten lappajärven op:lla on tapana tehdä kun toimitusjohtaja vaihtuu
- 37) Yliopisto on Vaasassa pieni, mutta toimiva ja opintotarjontaakin on ihan kohtuullisesti - varsinkin jos mukaan otetaan yliopiston rinnalle Åbo Akademin Vaasan yksikkö ja varmaankin sinua kiinnostava *Hesan* **yo:n** oikeustieteen koulutus.
- 38) Voin kertoa, että olin ratketa onnesta kun pääsin *Hesan* **yliopistoon** biokemialle viime syksynä :)
- 39) Ihanaa että saadaan vihdoinkin **moskeija** *stadiin*!

Taulukko 2. Diskurssiprosodia liikkuminen ja *matkustaminen*.

<i>Hesa</i>	<i>Stadi</i>
Liikkuminen: HAKEA, KÄVÄISTÄ, KÄYDÄ, KIERRELLÄ. KIERTÄÄ, KULKEA, LÄHTEÄ, MARSSIA, PYÖRIÄ	Liikkuminen: EKSYÄ, KIERTÄÄ, LÄHTEÄ, LIIKKUA, PAINUA, PYÖRIÄ, SAAPUA, SUUNNATA, TUNKEA, VALUA

<p>Liikenne: AJAA, AJELLA, RUUHKA</p> <p>Liikenneväline: BUSSI, JUNA, LAIVA, SILJA, TAKSI</p> <p>Liikenneväylä ja -paikka: KATU, MOOTTORITIE, MOTARIA, SATAMA, TERMINAALI, TUNNELI</p> <p>Matka: KILSA, KM</p> <p>Matkustaminen: LENTÄÄ, LENTO, LÄHTÖ, MATKA, MATKATA, MATKUSTAA, REISSU, RISTEILY</p>	<p>Liikenne: AJELLA, JOUKKOLIIKENNE, RUUHKA</p> <p>Liikenneväline: DÖSÄ, JUNA, PIRSSI, TAKSI</p> <p>Liikenneväylä ja -paikka: KATU</p> <p>Matka: KILSA, KM</p> <p>Matkustaminen: MATKUSTAA</p>
---	---

Jo edellä kävi ilmi, että *Stadin* ja etenkin *Hesan* kanssa kollokoi sanoja, jotka sen lisäksi, että ne merkitsevät paikkoja (PIETARI, ASEMA), liittyvät myös liikkumiseen ja matkustamiseen näihin paikkoihin tai niiden kautta. Nyt käsiteltävä liikkumisen ja matkustamisen diskurssiprosodia saa siis vahvistusta muistakin diskurssiprosodioista, ja paikka-diskurssiprosodian lisäksi liikkuminen ja matkustaminen liittyvät nimenomaan *Hesaan*. Liikkumisen ja matkustamisen kollokaatit eivät ole tarkkarajaisia, ja niillä on aineistossa useita merkityksiä. Tämän piirteen sisällä kollokaatit jakautuvat siten, että liikkumista, liikennevälineitä ja liikennettä merkitseviä kollokaatteja on suunnilleen saman verran, mutta yleensä liikkumista tarkoittavia on *Stadilla* hieman enemmän.

Stadin EKSYYÄ voi viitata muun muassa siihen, että joku tulee kaupunkiin (eksyy *Stadiin*) tai liikkuu jollakin alueella (*kun lande eksyy Stadiin ajelemaan*). LIIKKUA puolestaan motivoituu usein autoilua koskevaan keskusteluun (*Joka metri mikä perheen kanssa stadissa liikutaan, se tehdään autolla*), tai sen merkitys voi olla pikemminkin eksistentiaalinen (*Stadissa liikkuu raha*). PAINUA, SAAPUA, TUNKEA ja VALUA korostavat *Stadissa* asuvan näkökulmaa, kun kerrotaan, että joidenkuiden pitäisi lähteä kaupungista pois (*Painu hlvettiin Stadista vtun maalaistollo*) tai että omaan kaupunkiin tulee jotain ei-toivottua (*peräseinäjokisia ja kaltaisiaan on tunkemassa Stadiin vuosittain tuhansia; tänne stadiimme valuu jengiä sieltä sun täältä*) tai odotettua (*Fabulous thunderbirds saapuu Stadiin*). SUUNNATA tarkoittaa

joko *Stadiin* tulemista tai *Stadissa* johonkin paikkaan suuntaamista eli menemistä. Liikkumisen kollokaatit ovat siis sidoksissa myös muuttoliikkeestä keskusteluun, ja *Stadi*-nimen yhteydessä näkökulma on Helsingissä asuvan, joka pitää ilmiötä usein ongelmallisena, mikä voi näkyä alatyylisenäkin kielenkäyttönä.

Sen lisäksi että *Hesan* kollokaateista HAKEA tarkoittaa oppilaitokseen tai töihin pyrkimistä (*en hakenut Hesaan vaan Turkuun*), se on usein myös konkreettisen tavaran tai hyödykkeen noutamista *Hesasta* (*tänään lennän Hesaan hakemaan auton*). *Hesassa* oleilu näyttäytyy myös lyhytaikaisena: esimerkiksi verbit HAKEA, KÄVÄISTÄ ja KÄYDÄ (esimerkit 40–41) kertovat pistäytymisestä matkan kohteessa. Myös KIERRELLÄ liittyy *Hesaan* matkustamiseen (esimerkki 42), joskin toisinaan myös jonkin asian etsimiseen (*oon kierrellyt ympäri hesaa etsiskelemäs*). KULKEA liittyy puolestaan usein joukkoliikenteeseen tai kaduilla ja kaupungissa kulkemiseen ja liikkumiseen (esimerkki 43), MARSSI puolestaan mielenosoituksiin, joihin on kerääntynyt osallistujia kaupungin ulkopuoleltakin (esimerkki 44).

40) Must on ihanaa, kun saa päähänpiston pakata laukut ja **käväistä** *Hesassa*.

41) **Kävin** *Hesassa* viimeksi heinäkuun viimeisellä viikolla.

42) no mä aattelin eka mennä vaik *hesaan* iltapäivällä **kiertelee** ja kaartelee --

43) Kyllä *Hesan* ratikka **kulkee** kuin täi tervassa

44) Meitä oli ainakin 1300 ihmistä *Hesassa* **marssilla** iloisella mielellä!

Liikennevälinekollokaatit eroavat siten, että *Hesan* BUSSI saa *Stadin* yhteydessä vastineeksi slangisanan DÖSÄ, kuten esimerkissä 45 (joukkoliikennevälineiden slanginimityksistä ks. Neuvonen 2016), samoin kuin TAKSI nimityksen PIRSSI. *Hesan* LAIVA ja SILJA liittyvät puolestaan matkustamiseen, ja matkustamista merkitseviä kollokaatteja *Hesalla* onkin viljalti: laivamatkustamiseen liittyvä RISTEILY ja lentomatkustamisen LENTÄÄ ja LENTO. Yleisemmin matkustamista tarkoittavat LÄHTÖ, MATKA, MATKATA ja REISSU sekä MATKUSTAA, joka on ainoa yhteinen matkustamisen kollokaatti. Myös *Hesan* liikenneväyliin ja -paikkoihin luokitelluissa kollokaateissa on laivamatkustamiseen liittyviä sanoja (SATAMA, TERMINAALI) sekä myös tieliikenteeseen kuuluvat MOOTTORITIE, MOTARI ja TUNNELI. Kaiken kaikkiaan *Hesaan*

näyttää liittyvän sinne matkustaminen ja toisaalta myös matkustaminen kaupungista pois tai kaupunkiin (esimerkki 46), usein eksplisiittisesti mainiten myös se, onko matkustettu lentäen tai laivalla, kuten esimerkeissä 47–48.

45) Vika **dösä** lähtee 22.35 **stadista** että silleen...

46) Vuos sitten kun tultiin **reissusta** niin **hesassa** oli pikkuinen lumimyräkkä.

47) Aika harvoin **Siljalle Hesasta** Tukholmaan **risteilylle** pääsee 0-25 eurolla.

48) -- jos **hesast** oisin **lentäny** niin olisi ollut Ruotsissa välilasku.

Edellä käsitellyistä poiketen seuraavat kollokaattiryhmät ovat tyypillisempiä *Stadille*. Ensinnäkin ihmisiä merkitsevät kollokaatit ovat selvästi tyypillisempiä *Stadille* (39) kuin *Hesalle* (18). Huomattavaa on, että *Stadin* kollokaateissa slanginimityksiä on peräti reilu kolmannes (14). Näitä ovat FRIIDU, GIMMA, JÄBÄ, KINGI, KUNDI, HURRI, STARBU, JANNU, JÄTKÄ, PUMMI, DUUNARI, LANDEPAUKKU, JUNTTI ja HEINÄHATTU. (Ks. taulukko 3.)

Taulukko 3. Diskurssiprosodia ihmiset.

<i>Hesa</i>	<i>Stadi</i>
<p>Persoonapronomini: MÄÄ</p> <p>Ammattinimikkeet: BUSSIKUSKI</p> <p>Kategorianimitykset: HOMO, KERJÄLÄINEN, LESBO, LUUSERI, PELLE, PUMMI, SINKKU, SOMALI</p> <p>Maalaiset: JUNTTI, MAALAINEN, SAVOLAINEN</p> <p>Politiikkaan liittyvät: EHDOKAS, JÄSEN, KANNATTAJA</p> <p>Slangi: KUNDI</p>	<p>Ammattinimikkeet: BUSSIKUSKI, RENKI</p> <p>Kategorianimitykset, erisnimet: HILDA-RANE, HOMO, JUSSI, KUNINGAS, MAMU, MIKA, PELLE, SINKKU, TYTTÖ, VAPAAMUURARI</p> <p>Maalaiset: HEINÄHATTU, JUNTTI, LANDEPAUKKU, MAALAINEN, SAVOLAINEN</p> <p>Politiikkaan liittyvät: ASEVELISOSIALISTI, DEMARI, EHDOKAS, PÄÄTTÄJÄ</p> <p>Slangi: DUUNARI, FRIIDU, GIMMA, HURRI, JANNU,</p>

	JÄBÄ, JÄTKÄ, KINGI, KUNDI, PUMMI, STARBU
--	---

Usein slangisana ja *Stadi*-nimi muodostaa hyvin kiteytyneen ilmauksen, kuten esimerkiksi *Stadin kundi*, *Stadin friidu* ja *Stadin gimma* (esimerkit 49–50). *Hesan* kollokaateissa on puolestaan vain yksi slanginimitys, joka on KUNDI (esimerkki 51). KINGI ja sen yleiskielinen vastine KUNINGAS liittyvät *Stadin* kohdalla usein vastakkainasetteluun muun Suomen kanssa (esimerkki 52) ja lisäksi urheiludiskursseissa pelijoukkueiden vertailuun (esimerkki 53).

49) *Stadin kundit* ja **gimmat** ei oo dorkii.

50) siis kaikki *stadin friidut* on aivottomia kanapäitä.

51) *Hesan kundit* kävivät Turussa muutama vuosi sitten tutustumassa Ollin kuvioihin. Tosi pienet oli kuviot.

52) Turun pelleille riittää plastic prinsessi. Me *stadin kingit* nautitaan porauslautasta.

53) Nää on IHAN eri pelit ku runkosarjassa, on niin moneen kertaan nähty, *stadin kingit* antaa porkkanapöksyille kyytiä

Myös maalaisia merkitsevät kollokaatit nousevat leimallisesti esiin *Stadin* kohdalla, ja näitä ovat MAALAINEN, SAVOLAINEN (esimerkki 54) sekä pejoratiivisiksikin luonnehdittavat LANDEPAUKKU, JUNTTI ja HEINÄHATTU (esimerkki 55). MAALAINEN ja SAVOLAINEN ovat myös *Hesalle* tavallisia kollokaatteja (esimerkit 56–57). Tyypillisesti tällaisten ilmausten avulla tehdään vastakkainasetteluja Helsingin ja muun Suomen kanssa. Esimerkissä 57 hyödynnetään myös *Hesaa* ja *Stadiin* kytkettyjä identiteettimerkityksiä (Ainiala & Lappalainen 2010, 80–91, 97–101): *Hesa* koetaan ei-syntyperäisille kuuluvaksi ilmaukseksi ja *stadilaisuus* ominaisuudeksi, jonka tavoittelu voidaan nähdä kummaksuttavana (ja samalla ehkä pilkattavana). Esimerkissä nähdään myös se, että joskus samassa vuorossa voi esiintyä sekä *Hesa* että *Stadi*.

54) luuseri **savolainen**, oletko muuttanut oikeen *stadiin*

- 55) Ei **heinähattujen** tarvii *Stadiin* tulle mitään neuvomaan.
- 56) Kukaan **maalainen** ei halua *Hesaan*. Joidenkin on ollut pakko muuttaa työn perässä.
- 57) On se kumma kun **SAVOLAINEN** muuttaa *HESAAN*, siitä tulee HESAN STADILAINEN STADILAINEN!

Stadin kohdalla nousee esiin erityinen ryhmä, nimittäin henkilönnimet HILDA-RANE, JUSSI ja MIKA. Näistä HILDA-RANE on yhden palstan aktiivisen keskustelijan nimimerkki, josta myös keskustellaan usein, kuten esimerkissä 58. Hänet tunnetaan myös *Stadin starbuna* (*starbu* 'mies', 'vanha mies', 'vanha nainen'). Nimimerkki selittää myös MIKAN yleisyyttä, sillä nimimerkki *Mika Stadista* on palstan ahkera keskustelija, jota myös laajalti puhutellaan ja johon viitataan (esimerkki 59). JUSSI puolestaan voi viitata johonkin *Jussi*-nimiseen, usein julkisuuden, henkilöön (esimerkit 60–61), tai toisinaan sitä voidaan käyttää appellatiivisesti viittaamassa etenkin maajussiin eli maanviljelijään (esimerkki 62; vrt. esimerkki 55). Joskus JUSSI esiintyy juhannuksen merkityksessä (esimerkki 63), jolloin se ei luonnollisestikaan kuulu ihmistä merkitsevien diskurssiprosodioiden joukkoon vaan diskurssiprosodiaan tapahtumat, juhlat ja toiminta (vrt. esimerkki 10).

- 58) Luettuni tätä palstaa ymmärrän kenet näin , *Stadin* starbu eli **Hilda-Ranehan** se oli tullut taas tutkimusmatkalle Aurinkolahteen , kotoaan kalliosta
- 59) Näkemykseesi näyn tulkinnasta yhtyen , vähäinen veli **Mika Stadista**
- 60) Persuista pääsevät *Stadissa* tohtori **Jussi** Halla-aho NUMERO 127 SIIS HELSINGISSÄ
- 61) Pääasia **Jussi** Pajuselle ja muulle hulluuspuuskassa oleville on saada Guggelihaimi *stadiin*
- 62) Osta sinäkin *Stadin* **Jussi** maatila , niin pääset nauttimaan noista tukirahoista !
- 63) Missä baareissa menoa *stadis* **Jussina** jos huono keli yllättää ?

Yhteisiä ihmistä merkitseviä kollokaatteja *Stadille* ja *Hesalle* ovat SINKKU, HOMO, PELLE ja BUSSIKUSKI. Nimien käyttö voi näissä kollokaateissa olla liki identtistä. Keskustelija saattaa tuoda esiin sen, missä kaupungissa hän asuu tai asuisi, kuten esimerkeissä

64, 65 ja 69 tai missä kaupungissa tietyn ryhmän ihmiset – tällainen keskustelu koskee yleensä HOMOJA – asuvat, kuten esimerkeissä 66 ja 67. Voidaan myös asettua tarkastelemaan Helsinkiä ulkoapäin, kuten esimerkissä 68 adverbien *siellä* avulla. Myös esimerkeissä 66 ja 67 kommentoija saattaa asemoida itsensä Helsinkiä ulkopuolelta tarkastelevaksi, mutta varma tästä ei voi olla. PELLEEN kohdalla näkökulma on liki aina ulkopuolinen: *Hesan* tai *Stadin pellejä* tarkastellaan tai puhutellaan Helsingin ulkopuolelta ja usein halventavasti (esimerkit 70–71).

64) Asun *hesassa*, olen yksin, **sinkku** ja en ryypiskele.

65) Jos olisin **sinkku** niin asuisin *stadissa* ihan baarien ja vosujen vuoksi.

66) Palstan vasuripaskat ovat kaikki **homoja** *hesasta*

67) Suurin osa Suomen **homoista** ja lesboista asuu *Stadissa*

68) Ei se suomenkielentaito paljon auta kun ei ne **bussikuskit** *siellä hesassa* sano edes päivää.

69) Minä taas olen **bussikuski** *stadista* - minä haukun Soinia, koska olen vähän kateellinen hänelle.

70) Mistä toi maaseutu mielestäsi alkaa , *stadin pelle* ?

71) Minä olen ehdottanut tuota samaa jo vuosia sitten ! sillä Lappi ja Lapin asukkaat kyllä pärjäävät omillaan , *hesan pellejen* vastaväitteistä huolimatta ! Tuolla konstilla välttyisimme sponsoroimasta *hesan pellejen* ooppera ja teatteri lippujakin kokonaan !

Esimerkissä 67 sekä HOMO että LESBO esiintyvät yhdessä *Stadin* kanssa. Kuitenkin näistä vain HOMO on molemmille nimille yhteinen yleinen kollokaatti, ja LESBO kollokoi vain *Hesan* kanssa (esimerkit 72–73). Pelkästään Hesalle tyypillinen kollokaatti on myös SOMALI, joka ei siis *Stadin* kohdalla nouse lainkaan esiin (esimerkit 74–75). Yleensä keskustelijat eivät tällöin tuo eksplisiittisesti esiin, että he puhuisivat omasta kotikaupungistaan.

72) no niin , olen aika uus tässä jutussa että nyt haluaisin tietää että missä päin *hesaa* on **lesbo**/bi baareja että pääsisi tapaamaan vähän uusia kasvoja ? :)

73) En edes käy hehkussa , mutta kyllä *hesan* ja yleensä etelä-suomen **lesbot** tunnetaan .

74) **somalit** ovat vieneet *Hesan* asunnot

75) En tiä mistä nuo **somalit** on tulleet *Hesan* rautatieasemalla

Hesan tavallisin ihmistä merkitsevä kollokaatti on yksikön ensimmäisen persoonan pronomini MÄÄ. *Stadin* kohdalla ei yksikään persoonapronomini nouse esiin. *Mää*-muoto mielletään usein eri variantiksi kuin pääkaupunkiseudun kieleen kuuluva *mä* (Lappalainen 2006, 254–255). *Mää*-muodon voi katsoa kytkeytyvän oman identiteetin esittelyyn (vrt. Raevaara 2015, 189–199), ja tässä kontekstissa tuodaan esiin identiteettiä ”hesalaisena”, ei syntyperäisenä helsinkiläisenä. Esimerkissä 76 tätä identiteettiä vahvistetaan vielä puhuttelemalla lukijaa *sää*-pronominilla.

76) **Määkin** asun *hesas*, haluisit sää seksiseuraa kans.?

Ihmisiä koskevissa diskurssiprosodioissa nousee leimallisesti esiin vastakkainasettelu muun Suomen (”maalaisten”) kanssa, joka on tyypillistä etenkin *Stadille*. *Hesan* kohdalla merkille pantavaa on *mää*-pronominin taajuus, jolla ilmennetään tietynlaista identiteettiä ei-helsinkiläisenä. *Stadiin* on puolestaan liitetty useita ihmistä tai ihmisjoukkoa tarkoittavia slangisanoja.

Taulukko 4. Diskurssiprosodia *kommunikaatio*.

<i>Hesa</i>	<i>Stadi</i>
<i>Kommunikaatio ja kielimuodot:</i> KUTSUA, SLANGI; <i>Interjektiot:</i> JEP, KATO, MOI, TERVETULOA	<i>Kommunikaatio ja kielimuodot:</i> BAMLAA, KIITTÄÄ, KIK, KUTSUA, LUVATA, MURRE, NAURAA, SLANGI, TOIVOMUS, VÄÄNTÄÄ, VIHJE; <i>Interjektiot:</i> JEP, JUU, TERV, TERVE, TERVETULOA

Kommunikaation kollokaatit (taulukko 4) ovat tyypillisiä *Stadille* (16), eivätkä ne esiinny *Hesan* kohdalla likikään yhtä usein (6). Molemmille yhteisiä kollokaatteja ovat KUTSUA, SLANGI, JEP ja TERVETULOA. KUTSUA on tavallinen, kun keskustellaan kielimuodoista ja esimerkiksi siitä, millä eri tavoin Helsinkiä tai jotakin muuta kohdetta

kutsutaan (esimerkit 77–78). SLANGI esiintyy usein kiteytyneesti muodossa *Stadin slangi* (esimerkit 79–81), ja tällöin voidaan esittää vahvojakin käsityksiä siitä, millaista slangi on tai mitkä ilmaukset siihen kuuluvat tai eivät kuulu. Esimerkissä 81 mainitaan *tsadin slangi*. *Tsadi* on *Stadista* muodostettu ilmaus, jonka avulla ilmennetään kontrastia *Stadiin* ja tuodaan esiin myös *Stadiin* kytkeytyviä affekteja (Ainiala & Lappalainen 2010, 90–91). Vastaavasti *Hesan slangi* mainitaan diskursseissa, joissa esitetään, millaista kieltä slangi tai jotkin sen ilmaukset ovat (esimerkki 82).

77) pennut **kutsuu** miksi haluaa, ainakin varttuneemmat **kutsuu** *stadiksi* ja *hesaksi*, landeista, aivan sama millä **kutsuvat**.

78) Sit oli *stadis* myös linja-autoasema, bussiasema busa-asema, miten sitä vaan haluttiin **kutsua**.

79) *Stadin slangi* on ruottalaista.

80) Vekslailee ei kuulu *stadin slangiin* ja busseil on stadissa DÖSÄ.

81) Yritätkö olla olevinasi *stadin slangin* osaaaja? Tulos näyttää *Stadissa* koskaan käymättömän *tsadin slangilta*.

82) vs. sekstaaminen, on *Hesan slangia* ja tarkoittaa suutelemista, se EI siis tarkoita seksin harjoittamista!

TERVETULOA esiintyy siis sekä *Stadin* että *Hesan* kollokaattina. Usein se esiintyy yhteyksissä, joissa toivotetaan keskustelijaa tervetulleeksi *tänne* Helsinkiin (esimerkit 83–85) tai muulla tavoin “meidän” kaupunkiimme (esimerkki 86). Muista interjektioista JEP on molemmille yhteinen (esimerkit 87–88), kun taas esimerkiksi KATO (esimerkki 89) kollokoi vain *Hesan* kanssa. Näitä käytetään, kun osoitetaan hyväksyntää muiden keskustelijoiden kommenteille tai tuodaan esiin niistä kenties eroavia näkemyksiä.

83) **Tervetuloa** katsomaan tänne *Stadiin* missä somalijätkät vetää bisseä joka puolella.

84) Joten **tervetuloa** tänne *stadiin* muitten hörhöjen sekaan.

85) Elättekö jossain keskiajalla ja mietitte kuka nainen on ollut kenenkin kanssa? **Tervetuloa** vierailulle tänne *hesaan*... täällä nimittäin panna ja lujaa, sekä miehet ja naiset !!!!

86) Parahin Billy. **Tervetuloa** maamme pääkaupunkiin *Stadiin*

- 87) Siis lippupalveluun **jep** . Hienoa että Eppuja näkee tässä ihan *stadin* vieressä kesälläkin !
- 88) **jep jep** , aivan kuin minä . Joskus harvoin kun *hesaan* pääsee porukalla ja vinkuu että saisi mennä sinne ja sinne niin muu jengi sanoo että ei jaksu , ei halua , ei kiinnosta jne.
- 89) **kato** .. se *hesa* on niin suuri paikka et se halus tietää missä missä paikassa .. asut .. ja sit se vois ehkä selventää mullekin .. (mulle , joka ei oo koskaan sielläkään päässyt käymään)

Vain *Stadille* kuuluvia ovat puolestaan BAMLAA, KIITTÄÄ, MURRE, NAURAA, TOIVOMUS, VÄÄNTÄÄ ja JUU. Näistä slangiasuinen *bamlaa*-verbi ('puhua'; Paunonen & Paunonen 2000) esiintyy usein keskusteluissa, joissa fokuksessa on slangi ja sen puhuminen. Huomattavan usein kommentit on kirjoitettu joko kokonaan tai suurelta osin slangiksi, kuten esimerkeissä 90 ja 91, ja joskus *Stadi* esiintyy kielimuodon (*Stadin slang*) merkityksessä, kuten esimerkissä 92. MURRE puolestaan on kollokaatti, jonka myötä tehdään usein erontekoja helsinkiläisen kielimuodon ja muiden Suomen kielimuotojen välillä (esimerkit 93–94). Samalla voidaan korostaa, että Helsingissä ei puhuta murretta. VÄÄNTÄÄ kytkeytyy usein jonkin kielimuodon, tyypillisesti juuri slangin, "väärin" puhumiseen, kuten esimerkissä 95.

- 90) Snyygisti gliffa idis. Kaikki föliin nyt, ruvetaan **bamlaan** *stadin* slangii.
- 91) Mä bonjaan mitä sä skrivaat, **bamlaan** slangii, oon födannu *Stadis*, tarkemmin Bärtsil ja Flemarin alkupääs, Karhiksen vieres.
- 92) *Stadiks* saa **bamlaa**.
- 93) Moukurapääs ei snaijaa, et *stadin* kieli ei o **murre** joka valitettavasti katoaa näiden ja muiden mamujen takia.
- 94) Kyllä se vaan on niin että *stadissa* ei puhuta mitään **murretta** ja että enää kirjoitetaan ilman n-kirjainta lopussa.
- 95) Nyt repesin viimeistään. Kun Keravalla asuva savolainen **vääntää** *stadin* slangia, niin eipä voi olla juuri huvittavampaa ilmiötä.

Kommunikaation diskurssiprosodioissa merkille pantavaa on, että ne kuuluvat vahvasti yhteen *Stadin* kanssa. Usein keskustelun aiheena on slangin tai muiden kielimuotojen puhuminen.

Taulukko 5. Diskurssiprosodia ominaisuudet.

<i>Hesa</i>	<i>Stadi</i>
YKKÖNEN	AITO, GIMIS, KAKKONEN, KOMEA, NASTA, NUORI, PALJASJALKAINEN, PARAS, RAKAS, SUOSITTU, SYNTINEN, TYYPILLINEN, VARAKAS, YKKÖNEN

Erilaiset ominaisuuksien kollokaatit ovat selvästi tyypillisempiä Stadille (13) kuin Hesalle (1) (taulukko 5). Molemmille yhteinen on YKKÖNEN. Sekä *Stadin* että *Hesan* kohdalla YKKÖNEN voi esiintyä diskursseissa, joissa tuodaan esiin kaupungin paremmuutta suhteessa muihin (esimerkit 96–97). YKKÖNEN on tavallinen myös keskusteluissa, joissa aiheena on jääkiekko- tai jalkapallojoukkueen paremmuus (esimerkit 98–99). Esimerkissä 99 nostetaan esiin *Stadin* ja *Hesan* ero suhteessa erilaisiin helsinkiläisidentiteetteihin (vrt. Ainiala & Lappalainen 2010).

Jääkiekkjoukkue HIFK on myös omassa mainonnassaan vahvasti korostanut tätä erontekoa⁶. YKKÖNEN voi olla käytössä myös silloin, kun puhutaan liikenteestä ja tarkoitetaan Kehä ykköstä.

96) *Stadi* on mulle aina **ykkönen**! :D

97) Turussa on kyl muutaman kerran järjestetty ihan hyvät Ravet, mut muuten *Hesa* on kyl ihan **ykkönen**! Missä päin muuten asustele?

98) MUN MIELESTÄ IFK ON NYT JA AINA *STADIN* **YKKÖNEN**

99) HIFK on vieläkin **ykkönen** *Stadissa* ja tulee aina olemaan. Hesassa se on Jokerit. Helsingin herruus katotaan sitte joskus keväällä.

Stadille kuuluvia kollokaatteja ovat puolestaan AITO, GIMIS, KAKKONEN, KOMEA, NASTA, NUORI, PALJASJALKAINEN, PARAS ja TYYPILLINEN. Näistä varsinkin AITO ja PALJASJALKAINEN liittyvät usein diskursseihin, joissa tuodaan esiin Helsingille ja helsinkiläisyydelle (”stadilaisuudelle”) kuuluviksi hahmotettuja ilmiöitä ja ominaisuuksia (esimerkit 100–102). AITO kytkeytyy usein osaksi kiteytynyttä ilmausta *aito stadin gimma*, kuten esimerkissä 100, ja tällaisissa voi jälkimmäisenä osana olla

⁶ Ks. esim. <https://hifk.fi/battrefolk/>, <https://www.facebook.com/pg/IFK-tulee-Stadista-Jokerit-Hesasta-166579010157268/posts/>

tyypillisesti myös *kundi* tai *friidu*. AITO voi myös edeltää esimerkiksi PALJASJALKAISTA, kuten esimerkissä 102. GIMIS ('kiva', 'hyvä'; Paunonen & Paunonen 2000) taas esiintyy yleensä osana laulun sanoistakin⁷ tunnettua ilmausta "*Niin gimis on Stadi*" (esimerkki 103) tai sen muunnosta (esimerkki 104)

- 100) Soinilta puuttuu Helsingissä oikea, **aito stadin** gimma joukoistaan.
- 101) Olet väärässä en ole savosta niinkuin itse olet vaan olen *stadista* jo kolmatta sukupolvea eli **paljasjalkainen stadin** stara.
- 102) No **aito paljasjalkainen** stadilainen sanoo, että *stadi* on stadi.
- 103) Niin **gimis** on *Stadi*
- 104) *Stadi* on niin **gimis**.

TYYPILLINEN kuuluu tavallisesti diskursseihin, joissa esitetään, millainen on tyypillinen helsinkiläinen (esimerkki 105) tai Helsingissä asuva (esimerkki 106).

- 105) Hänhän on kuin **tyypillinen stadin** hurri tänäkin päivänä.
- 106) **Tyypillinen** vihervasuri nuori *stadissa* elää sossulla.

Kaikkiaan ominaisuuksia koskevissa diskurssiprosodioissa nostetaan esiin aiemmastakin tutkimuksesta (esim. Ainiala & Lappalainen 2010) tuttuja *Stadiin* liitettyjä merkityksiä aitoudesta ja myös paremmuudesta suhteesta muihin. Vertailtavina saattavat olla muut helsinkiläiset, joita ei pidetä "aitoina stadilaisina", tai muut suomalaiset.

5. Pohdinta

Tässä artikkelissa olemme tutkineet Helsinkiä tarkoittavien slanginimien, *Hesan* ja *Stadin*, käyttöä laajassa Suomi24-keskustelukorpuksessa. Aiempi näiden slanginimien tutkimus on ollut ensisijaisesti laadullista ja aineisto on ollut haastattelu-, keskustelu- tai kyselylomakeaineistoa, jossa informanteina ovat olleet helsinkiläiset

⁷ Ks. esim. <https://www.helsinginlaulu.fi/blogi/?k=Lauluja+Helsingist%C3%A4++stadi+sjungaa>

asukkaat. Olemme myös esitelleet uuden menetelmän ja käsitteen, korpusavusteisen onomastiikan – tai lyhyemmin korpusonomastiikan –, jossa analyysi perustuu korpustutkimuksen menetelmiin ja jossa tarkastelun kohteena on nimien yleisyys, käyttö erilaisissa tekstiyhteyksissä sekä alueellinen ja paikallinen variaatio. Tässä artikkelissa keskeisenä menetelmänä on ollut kollokaatioanalyysi. Tällä tavoin on saatu esiin *Hesalle* ja *Stadille* tyypilliset diskurssiprosodiat.

Diskurssiprosodioiden vertailu tuo esiin ja vahvistaakin jo aiemmassa tutkimuksessa esitettyjä tuloksia. *Stadi* kytkeytyy usein diskursseihin, joilla ilmennetään tietynlaista helsinkiläistä identiteettiä tai ainakin osoitetaan tietoisuus tällaisesta syntyperäiseen ja aitoon helsinkiläisyyteen liittyvästä ominaisuudesta (vrt. Ainiala & Lappalainen 2010). *Stadi* esiintyy aineistossamme usein myös muiden slangisanojen kanssa, ja ero *Hesaan* on tässä yhteydessä suuri. Tämäkin on aiemmassa tutkimuksessa huomattu ilmiö (vrt. esim. Ainiala 2013), joka myös liittyy siihen, että slangisanojen ja -nimien katsotaan ilmentävän eräänlaista aitoa helsinkiläisyyttä.

Tutkimuksemme nosti esiin uutena havaintona slanginimien voimakkaan liittymisen liikkumisen ja matkustamisen diskursseihin. Erityisen voimakkaasti tämä diskurssi liittyy *Hesaan*: luonnollisesti liikkumista ja matkustamista merkitsevät kollokaatit isona ryhmänä paljastavat tämän diskurssin, mutta lisäksi sekä paikkoja että ihmisiäkin koskevat kollokaatit vahvistavat tämän diskurssin läpileikkaavuutta aineistossa. Myös *Stadiin* liittyy liikkuminen, mutta näkökulma on selvästi erilainen: liikkuminen tapahtuu pikemminkin *Stadissa* eli Helsingissä kuin Helsinkiin tai Helsingistä.

Melko leimallisesti aineistosta nousee esiin myös se, että *Stadia* käytetään, kun puhutaan ”meistä stadilaisista” ja katsotaan kaupunkia sisältäpäin, kun taas *Hesasta* puhutaan kaupunkia ulkopuolelta katsoen. Nämä diskurssikäytännöt liittyvät usein juuri liikkumiseen ja matkustamiseen: vaikka ”stadilainenkin” liikkuu, aineistossa puhutaan enemmänkin *Stadin* sisällä liikkumisesta, kun taas *Hesa* tuntuu olevan ulkopaikkakuntalaisille matkustamisen kohde, kun tullaan erilaisiin tapahtumiin, tai välietappi ulkomaille matkustettaessa. ”Stadilaisuutta” vahvistavat myös *Stadin* ulkopuolella asuviin ihmisiin kohdistuvat affektit, joita ilmastaan melko pejoratiivisillakin ”maalaisiin” kohdistuvilla nimityksillä.

Korpusavusteisen diskurssitutkimuksen menetelmien avulla onnistuimme mielestämme nostamaan esiin *Hesan* ja *Stadin* käytön ja niihin kytkettyjen merkitysten eroja ja yhtäläisyyksiä. Menetelmä nostaa esiin frekventtejä ja toistuvia piirteitä, joita ei ole tähän mennessä havaittu samoissa määrin haastattelu-, kyselylomake- ja keskusteluanalyysin menetelmin. Osittain tämä johtuu siitä, että Suomi24-keskustelupalstan kirjoittajat tulevat ympäri maata, joten keskustelu heijastaa ainakin jossain määrin kattavasti Suomessa esiintyviä diskursseja. Lisäksi spontaanisti kirjoitetut keskustelupuheenvuorot kertovat niin sanotusti aidoista käyttötavoista, eikä merkityksiä tai käyttötapoja ole tarvinnut tutkia memoroidun tai instrospektiivisen aineiston avulla. Toisaalta isoa datamäärää tilastollisesti analysoitaessa monet sinänsä merkittävät puhumisen tavat jäävät huomaamatta; menetelmä nostaa esiin sen, mitä on runsaasti. Käyttämällä laadullista analyysia kvantitatiivisen rinnalla voidaan kuitenkin päästä kiinni pienempiinkin nyansseihin; tässäkin tutkimuksessa laadullinen analyysi paljastaa eroja siellä, missä määrällisiä eroja ei juuri ole, tai se tarkentaa määrällistä analyysia. On kuitenkin ilman muuta selvää, että täsmentämällä ja syventämällä laadullista analyysia voitaisiin tutkimiemme slanginimien käyttöä tarkastella nykyistäkin monisyisemmin.

Nimistöntutkimuksen kannalta korpusonomastinen tutkimusote antaa uusia mahdollisuuksia laajojen tekstiaineistojen ja niissä käytettyjen nimien analyysiin. Huomattavaa on vielä sekin, että nimistöntutkimuksessa on tähän mennessä tartuttu vain harvoin ylipäänsä erilaisissa teksteissä – kaunokirjallisia tekstejä lukuun ottamatta – esiintyviin nimiin ja niiden kontekstuaaliseen analyysiin.

Käsillä oleva tutkimus on siis avaus paikannimien tutkimukseen korpusmenetelmin ja -aineistoin. Kahden slanginimen analyysilla olen päässeet vain raapaisemaan paikannimitutkimuksen pintaa: Yhtä lailla mielenkiintoista olisi verrata slanginimien käyttöä *Helsinki*-nimeen tai tarkastella sitä, millaisissa diskursseissa eri kaupunginosat esiintyvät. Kun kurkotamme pääkaupungin ulkopuolelle, avautuu tutkimaton kenttä diskursseista, jotka liittyvät suomalaisiin kasvukeskuksiin tai syrjäkyliin.

Lähteet

AINIALA, TERHI 2013: Stadi and Hesa: Helsinki slang names as commercial names. Paula Sjöblom, Terhi Ainiala ja Ulla Hakala (toim.), *Names and cultures in a commercial environment*, 173–184. Cambridge Scholars Publishing, Cambridge.

AINIALA, TERHI – LAPPALAINEN, HANNA 2010: Miten Helsingistä puhutaan. *Virittäjä* 114 (1), 71–107. Kotikielen Seura, Helsinki.

AINIALA, TERHI – LAPPALAINEN, HANNA 2017: Orienting to norms: variability in the use of names for Helsinki. Terhi Ainiala ja Jan-Ola Östman (toim.): *Socio-onomastics. The pragmatics of names*, 129–153. John Benjamins, Amsterdam.

ALLER MEDIA OY 2014: *Suomi 24 -korpus (2016H2)* [tekstikorpus]. Kielipankki. Saatavilla <http://urn.fi/urn:nbn:fi:lb-2017021506>

BAKER, PAUL 2006: *Using corpora in discourse analysis*. Continuum, London.

BARNBROOK, GEOFF 1996: *Language and computers. A practical introduction to the computer analysis of language*. Edinburgh University Press, Edinburgh.

BJORGE, ANNE KARI 2003: The Explication of Proper Names in Expository News Texts. *International Journal of Applied Linguistics* 13 (1), 115–138.
<https://doi.org/10.1111/1473-4192.00040>

DALEN-OSKAM, KARINA 2013: Names in novels: An experiment in computational stylistics. *Literary and Linguistic Computing* 28 (2), 359–370.

HALVERSON SANDRA L. – ENGINE, JAN OSKA 2010: Domains and Dimensions in Metonymy: A Corpus-Based Study of Schengen and Maastricht. *Metaphor and Symbol* 25 (1), 1–18. <https://doi.org/10.1080/10926480903538456>

HOEY, MICHAEL 2005: *Lexical priming. A new theory of words and language*. Routledge, London.

HÄMÄLÄINEN, LASSE 2016: Suomalaisten verkkoyhteisöjen käyttäjänimet. *Virittäjä* 120 (3), 398–422.

IKKALA, ESKO – TUOMINEN, JOUNI – RAUNAMAA, JAAKKO – AALTO, TIINA – AINIALA, TERHI – UUSITALO, HELINÄ – HYVÖNEN, EERO 2018: NameSampo: A Linked Open Data Infrastructure and Workbench for Toponomastic Research. Bruno Martins ja Patricia Murrieta-Flores (toim.), *Proceedings of the 2nd ACM SIGSPATIAL Workshop on Geospatial Humanities, GeoHumanities* 18, 2:1–2:9.
<https://doi.org/10.1145/3282933.3282936>

JANTUNEN, JARMO H. 2004: *Synonymia ja käännössuomi. Korpusnäkökulma samamerkityksisyyden kontekstuaalisuuteen ja käännöskielen leksikaalisiin erityispiirteisiin*. Joensuun yliopiston humanistinen tiedekunta, Joensuu. Saatavilla http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_952-458-479-4/urn_isbn_952-458-479-4.pdf

JANTUNEN, JARMO H. 2009: *Minulla on aivan paljon rahaa* – Fraseologiset yksiköt suomen kielen opetuksessa *Virittäjä*, 113 (3), 356–381. Kotikielen Seura, Helsinki. Saatavilla <https://journal.fi/virittaja/article/view/4202>

JANTUNEN, JARMO H. 2018: Korpusavusteinen diskurssintutkimus (CADS): Analyysiesimerkki homouden ja heterouden digitaalisista diskursseista. *AFinLA-E: Soveltavan kielitieteen tutkimuksia* (11), 20–44. Saatavilla <https://doi.org/10.30660/afinla.69259>

KAMANDULYTÉ, LAURA 2006: *Identity Analysis Based on the Methodology of Corpus Linguistics*. Vytautas Magnus University, Kaunas. Saatavilla <https://vb.vdu.lt/object/elaba:6142206/6142206.pdf>

KIVINIEMI, EERO 1982: *Rakkaan lapsen monet nimet: suomalaisten etunimet ja nimenvaihtaminen*. Weilin&Göös, Espoo.

KIVINIEMI, EERO 2006: *Suomalaisten etunimet*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 1103. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki.

Lagus, Krista – Pantzar, Mika – Ruckenstein, Minna – Ylisiurua, Marjoriikka 2016: *Suomi24. Muodonantoa aineistolle*. Helsingin yliopisto, Helsinki. Saatavilla https://blogs.helsinki.fi/citizenmindscales/files/2016/05/257383_HY_VALT_suomi24_muodonantoa_aineistolle.pdf.

LAPPALAINEN, HANNA 2006: *Mie vai mää, sinä vai te?* Virkailijoiden kielelliset valinnat itseen ja vastaanottajaan viitattaessa. Marja-Leena Sorjonen ja Liisa Raevaara (toim.), *Arjen asiointia. Keskusteluja Kelan tiskin äärellä*, 241–284. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki.

LAPPE, SABINE 2002: Monosyllabicity in Prosodic Morphology: The Case of Truncated Personal Names in English. G.E. Booij ja Jaap van Marle (toim.), *Yearbook of Morphology* 2002, 135–186. Springer Netherlands. <https://doi.org/10.1007/0-306-48223-1>

LEINO, ANTTI 2007: *On Toponymic Constructions as an Alternative to Naming Patterns in Describing Finnish Lake Names*. Studia Fennica Linguistica 13. Finnish Literature Society, Helsinki.

Meta-Share 2016. *The Suomi24 Corpus*. Saatavilla <http://metashare.csc.fi/repository/browse/the-suomi-24-corpus-2015h1/4db73da85ce11e4912c005056be118ea699d93902fa49d69b0f4d1e692dd5f1/2>

MIKKONEN, PIRJO – PAIKKALA, SIRKKA 2000: *Sukunimet*. Uudistettu laitos. Otava, Helsinki.

NEUVONEN, JENNI 2016: Sporalla stadilaiset skujaa. Joukkoliikennevälineiden slanginimitykset. Pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto. Saatavilla <http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-201603071257>

NURMINEN, TERHI JOHANNA 2013: *Hill-terms in the place-names of Northumberland and County Durham*. University of Newcastle Upon Tyne, Newcastle.

OHLANDER, SOLVE – BERGH, GUNNAR 2004: Taliban-A Rogue Word in Present-Day English Grammar. *English Studies* 85 (3), 206–229.
<https://doi.org/10.1080/00138380412331339120>

PACE-SIGGE, MICHAEL – PATTERSON, KATIE J. (toim.) 2017: *Lexical priming. Applications and advances*. John Benjamins, Amsterdam.

PAGAN, JOSEPH MARTIN 1998: *A Morphological and Lexical Study of Personal Names in the Ebla Texts*. Missione archeologica italiana in Siria.

PARTINGTON, ALAN – DUGUID, ALISON – TAYLOR, CHARLOTTE 2013: *Patterns and meanings in discourse. Theory and practice in corpus-assisted discourse studies (CADS)*. John Benjamins, Amsterdam.

PAUNONEN, HEIKKI – PAUNONEN, MARJATTA 2000: *Tsennaaks Stadii, bonjaaks slangii. Stadin slangin suursanakirja*. WSOY, Helsinki.

PIERINI, PATRIZIA 2008: Opening a Pandora's Box: Proper Names in English Phraseology. *Linguistik Online* 36 (4), 43–58.

RAEVAARA, LIISA 2015: *Hyvä päivä olla minä, mä ja meitsi – minän vaihtelevat asemat ja identiteetit helsinkiläisnuorten puheessa*. Marja-Leena Sorjonen, Anu Rouhikoski ja Heini Lehtonen (toim.), *Helsingissä puhuttavat suomet. Kielen indeksisyys ja sosiaaliset identiteetit*, 174–213. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki.

SCOTT, MIKE 2015: *WordSmith Tools online manual*. Lexical Analysis Software, Stroud, Gloucestershire. Saatavilla
<https://lexically.net/downloads/version6/wordsmith6.pdf>

SINCLAIR, JOHN 1991: *Corpus, concordance, collocation*. Oxford University Press, Oxford.

SINCLAIR, JOHN 2004: *Trust the Text. Language, Corpus and Discourse*. Routledge, London.

STUBBS, MIKE 2001. *Words and phrases. Corpus studies of lexical semantics*. Blackwell, Oxford.

TANAKA, YU 2016: Phonotactically-Driven Rendaku in Surnames: A Linguistic Study Using Social Media. Aaron Kaplan ym. (toim.), *Proceedings of the 34th West Coast Conference on Formal Linguistics*, 519–528. Somerville, MA: Cascadilla Proceedings Project.

TSE, GRACE Y. W. 2004: A Grammatical Study of Personal Names in Present-Day English: With Special Reference to the Usage of the Definite Article. *English Studies* 85 (3), 241–259. <https://doi.org/10.1080/00138380412331339140>

TUÑÓN, LAURA CANTORA 2013: *Proper names as cultural referents in British chick lit : a corpus-based analysis of their translations into Spanish and Italian*. The University of Leeds, Leeds. Saatavilla
<http://etheses.whiterose.ac.uk/7870/1/Proper%20Names%20as%20Cultural%20Referents%20in%20British%20Chick%20Lit%20-%20Laura%20Cantora.pdf>

VAIČENONIENĖ, JÜRATĖ 2001: Using Corpora to Obtain Social and Cultural Information: A Case Study of America. *Kalbu Studijos / Studies about Language* 1, 6–9.